

JAARVERSLAG 2017

COMMISSIE EINDTERMEN ACCOUNTANTSOPLEIDING

1 januari 2017 – 31 december 2017

Inhoudsopgave

1. Verantwoording	3
2. Verslag van werkzaamheden.....	4
2.1 Organisatie en financieel beheer	4
2.2 Vaststellen van de eindtermen	7
2.3 Aanwijzen theoretische opleidingen en toezicht op de eindtermen	8
2.4 Toetsen van de eindtermen van de praktijkopleidingen	11
2.5 Afgeven verklaringen van vakbekwaamheid.....	12
3. Vooruitblik en begroting 2018.....	13
4. Jaarrekening 2017	15
Bijlage 1 Overzicht (neven)functies CEA per 31 december 2017	33
Bijlage 2 Samenstelling subcommissies	35

1. Verantwoording

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (hierna CEA) is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan zonder rechtspersoonlijkheid te Amsterdam en brengt jaarlijks, conform artikel 18 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, voor 15 maart verslag uit aan de minister van Financiën en aan de beide kamers van de Staten-Generaal. Dit jaarverslag bevat de verantwoording van de taken en werkzaamheden van CEA en voorziet in de financiële verantwoording over het boekjaar. Het jaarverslag is vastgesteld op 14 februari 2018. De jaarrekening 2017 is voorzien van een controleverklaring door Mazars Paardekooper Hoffman N.V.

Een exemplaar van dit verslag wordt ook gezonden aan de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (hierna de NBA). Het jaarverslag wordt tevens gepubliceerd op de website van CEA.

2. Verslag van werkzaamheden

2.1 Organisatie en financieel beheer

Algemeen

De commissie bestaat uit zeven leden, benoemd door de minister van Financiën, en wordt ondersteund door een bureau. De medewerkers van het bureau hebben een belangrijk aandeel in de voorbereiding en de uitvoering van het beleid en de taken van de commissie, alsmede in de verantwoording daarover.

De commissie heeft in 2017 zeven keer vergaderd. De commissie heeft voorts samen met het voltallige bureau in een heisessie gewerkt aan de nadere invulling van het doorlopend toezicht op basis van de nieuwe toezichtstrategie. In het kader van stakeholdermanagement heeft de commissie diverse malen gesproken met vertegenwoordigers van de opleidingen, zoals het AC-Scholenoverleg (ACS), de particuliere hbo-opleidingen, de Permanente Werkgroep Accountancy (PWA) en de Raad voor de Praktijkopleidingen (RPO). In die gesprekken heeft CEA onder meer gesproken over de voortgang van de implementatie van de nieuwe eindtermen en de overgangsregelingen, de aanwijzingsronde voor de RA-opleidingen in 2017 alsook de aanwijzingsronde voor de AA-opleidingen in 2018 en algemene ontwikkelingen bij de opleidingen. Tevens zijn de voortgang en bevindingen van de toezichtactiviteiten door CEA besproken. Daarnaast heeft de commissie overleg gevoerd over actuele thema's en over de uitwerking van het nieuwe opleidingsmodel met het ministerie van Financiën, het bestuur van de NBA, de NBA Young Profs en de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Met het ministerie is ook gesproken over het verslag ex artikel 39 van de Kaderwet zbo's. Op grond van dat artikel moet elke vijf jaar een verslag aan beide kamers worden gestuurd ten behoeve van de beoordeling van de doelmatigheid en doeltreffendheid van het functioneren van een zbo. CEA verwacht dat het ministerie het verslag in het eerste kwartaal 2018 zal afronden.

De commissie en het bureau zijn gehuisvest bij de NBA. De medewerkers van CEA zijn in dienst van de NBA en worden gedetacheerd bij de commissie. De NBA en haar rechtsvoorganger het Koninklijk NIVRA zijn sinds de start van CEA in 2006 met het ministerie van Financiën in gesprek over een dienstverleningsovereenkomst die ziet op het faciliteren van het bureau van CEA. Het ministerie is daarbij contractpartij, omdat CEA geen rechtspersoonlijkheid bezit en daarom zelf geen overeenkomsten kan sluiten. Tussen de NBA en het ministerie is, in afstemming met CEA, afgelopen jaar gesproken over het formaliseren van de afspraken in een dienstverleningsovereenkomst. Op het moment van vaststellen van het jaarverslag was er nog geen getekende dienstverleningsovereenkomst beschikbaar.

Voor CEA is in 2017 een nieuwe website ontwikkeld. Dat was nodig omdat de NBA, die de website van CEA heeft ontwikkeld en beheert, overging naar een nieuw content managementsysteem en een nieuwe hostingpartij. Bij de ontwikkeling van de nieuwe website is rekening gehouden met de op dat moment bekende eisen vanuit het programma "Digitaal 2017" voor digitale dienstverlening van overheidsorganisaties. CEA zal de ontwikkelingen met betrekking tot "Digitaal 2017" blijven volgen en waar nodig en mogelijk haar digitale dienstverlening daarop aanpassen. In 2017 is, in afstemming met het ministerie, ook het archiefbeleid geformaliseerd door het vaststellen van een selectielijst voor de archiefbescheiden van CEA. CEA is vervolgens een project gestart om de inrichting van haar (fysieke en digitale) archief hierop aan te laten sluiten. Dit project zal in het eerste kwartaal van 2018 worden afgerond. Eind 2017 heeft CEA het plan van aanpak vastgesteld voor de implementatie van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) door CEA, die per 25 mei 2018 geïmplementeerd moet zijn. Over de implementatie van de AVG, waaronder de aanstelling van een functionaris voor de gegevensbescherming en het sluiten van een verwerkersovereenkomst met de NBA, is de commissie nog in gesprek met het ministerie van Financiën.

Samenstelling commissie en secretariaat

De samenstelling van de commissie gedurende het verslagjaar was als volgt:

<u>Naam</u>	<u>Functie</u>	<u>Benoemingsperiode</u>	
		<u>Van</u>	<u>Tot</u>
drs. L.E.H. Vredevoogd	voorzitter	1-10-2006	tot 1-05-2017
drs. H.W. te Beest	voorzitter	1-5-2017	tot 1-5-2022
mw. drs. E. van Caspel RA	lid/vicevoorzitter*	1-1-2015	tot 1-1-2020
M. van Giessen AA	lid	1-10-2017	tot 1-10-2022
mw. A.M. Janssen AA MFSME	lid	1-9-2009	tot 1-9-2019
M. Koestering AA	lid/vicevoorzitter**	1-10-2006	tot 1-10-2017
H.D. Rijkse AA	lid	1-10-2016	tot 1-10-2021
prof. dr. E.H.J. Vaassen RA	lid	1-1-2015	tot 1-1-2020
prof. dr. R.G.A. Vergoossen RA	lid	1-10-2011	tot 1-10-2021

* Vanaf 1 september 2017

** Tot 1 september 2017

De benoemingstermijn van de eerste voorzitter, de heer drs. L.E.H. Vredevoogd, liep op 1 mei 2017 af. Hij is opgevolgd door de heer drs. H.W. te Beest. De commissie heeft in maart met de commissie- en bureauleden en in april met vertegenwoordigers van stakeholders afscheid genomen van de heer Vredevoogd. De commissie is hem veel dank verschuldigd voor zijn bijdrage aan de ontwikkeling van CEA. Vredevoogd heeft de voorzittersrol vanaf de start van CEA met veel enthousiasme, betrokkenheid en daadkracht vervuld. Met zijn bestuurlijke ervaring en ervaring in het toezicht in het hoger beroeps- en wetenschappelijk onderwijs heeft Vredevoogd de commissie ontwikkeld tot een gerespecteerd orgaan dat met gezag toeziet op de borging van de kwaliteit van de accountantsopleidingen en verandering en vernieuwing van en door opleidingen stimuleert.

Met ingang van 1 oktober 2017 is de heer M. van Giessen AA als opvolger van de heer M. Koestering AA, wiens benoemingstermijn per 1 oktober 2017 is geëindigd. De heer Koestering was het langstzittende lid van de commissie. De commissie is ook de heer Koestering veel dank verschuldigd voor zijn inzet en bijdrage aan de borging van de kwaliteit van de accountantsopleidingen in Nederland.

In bijlage 1 is een overzicht van de (neven)functies van de commissieleden opgenomen.

De samenstelling en formatie van het secretariaat per einde verslagjaar was als volgt:

J.P.M.J. Leerentveld RA RE	secretaris (1,0 fte)
Vacature	senior beleidsmedewerker (0,8 fte)
mevrouw drs. K. van Gimst	beleidsmedewerker (0,8 fte)
mevrouw F. Jochems MSc	beleidsmedewerker (0,8 fte)
mevrouw S. de Reuver	stafmedewerker (0,9 fte)

Financieel beheer

Het kostenniveau van CEA is ten opzichte van vorig jaar licht gedaald met ca. € 10.000 (-/- 1%) tot in totaal € 768.874. Deze daling wordt enerzijds verklaard door lagere overige lasten (-/- € 52.000) en anderzijds hogere bureau- en commissiekosten (+ € 42.000). De daling van de overige lasten betreft in belangrijke mate een daling van de juridische advieskosten met € 68.000 en een stijging van de kosten voor de digitale dienstverlening. De daling van de juridische kosten hangt samen met kosten voor rechtsbijstand in 2016 voor een bezwaar- en beroepsprocedure. De beroepsprocedure is in mei 2017 geëindigd en er zijn geen nieuwe procedures gestart. Zie verder bij paragraaf 2.2. De gestegen bureaustkosten worden vooral verklaard door kosten van uitdiensttreding van een medewerker en kosten voor vervanging in verband met zwangerschap. De hogere commissiekosten hangen samen met de hernieuwde aanwijzing van alle RA-opleidingen in 2017.

De kosten blijven ca. € 107.000 (- 12%) beneden de begroting. Vrijwel alle kostensoorten blijven binnen de begroting. De onderschrijding van de bureaunkosten (- € 7.000) is beperkt. De overschrijding van de commissiekosten (+ € 2.000) is ook beperkt en wordt weer gecompenseerd doordat de commissie geen gebruik heeft gemaakt van externen bij de aanwijzing van de RA-opleidingen. Dit was wel begroot onder kosten subcommissies. De overige lasten blijven in totaal € 103.000 onder de begroting, welke onderschrijding zich bij alle posten voordoet. Lagere dan verwachte advieskosten (-/- € 60.000) en lagere kosten voor de digitale dienstverlening (-/- € 15.000) dragen hier, naast de al genoemde kosten voor subcommissies, in belangrijke mate aan bij.

2.2 Vaststellen van de eindtermen

2.2.1 Inleiding

CEA stelt de eindtermen vast voor de accountantsopleidingen, zowel voor het theoretische deel als voor het praktijkdeel van de opleiding. Zij neemt daarbij de beroepsprofielen (voor AA en RA) in acht, zoals vastgesteld door de NBA. Daarnaast stelt CEA op grond van het Besluit accountantsopleiding 2013 tevens eindtermen vast die betrekking hebben op het examen Nederlands recht voor deskundigen met een buitenlandse accountantskwalificatie. CEA herziet periodiek de eindtermen, zodat de vakbekwaamheidseisen van accountants blijven aansluiten op de (ontwikkelingen in de) beroepspraktijk, de verwachtingen van gebruikers van diensten van accountants en op de ontwikkelingen in het onderwijs.

2.2.2 Implementatie nieuwe eindtermen

Per 1 januari 2016 zijn nieuwe eindtermen voor de AA- en RA-opleidingen van kracht. In januari 2017 heeft CEA enkele tekstuele aanpassingen doorgevoerd in de nieuwe eindtermen (Stscrt-2017-3935). Deze meest recente aanpassingen betreffen uitsluitend correcties en verduidelijkingen van de eindtermen respectievelijk de toelichtende tekst en betreffen geen inhoudelijke wijzigingen. De commissie zal in 2018 een redactieraad instellen die adviezen voor actualisering van de eindtermen zal (kunnen) geven.

Een partij, die zich niet kon vinden in de nieuwe eindtermen, had in 2016 tegen de nieuwe eindtermen eerst bij de commissie bezwaar en vervolgens bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb) beroep aangetekend. In mei 2017 heeft het CBb uitspraak gedaan en de betrokken partij niet ontvankelijk verklaard in haar beroep. Daarmee bevestigde het CBb het standpunt van CEA dat het besluit tot vaststelling van de eindtermen een algemeen verbindend voorschrift is en derhalve rechtens niet vatbaar voor bezwaar en beroep. Appellante kon zich niet vinden in de nieuwe uren- en opdrachtennormen voor assurancewerkzaamheden en meende dat CEA ook niet bevoegd was om dergelijke normen vast te stellen. Het CBb oordeelde dat dergelijke normen bij uitstek als eindtermen zijn aan te merken en derhalve tot de bevoegdheid van CEA behoren. De uren- en opdrachtennormen drukken namelijk de mate van praktijkervaring uit waarover aankomend accountants ten minste moeten beschikken en vormen als zodanig een norm waaraan het praktijkdeel van de accountantsopleiding moet voldoen, aldus het CBb.

Een andere partij, die in 2016 bezwaar had aangetekend tegen specifiek de eindtermen Accountancy-Finance, is met inachtneming van de uitspraak van het CBb door CEA eveneens niet-ontvankelijk verklaard in haar bezwaar. Hiertegen is geen beroep ingesteld. Eind 2017 hebben de NBA en CEA gezamenlijk besloten de noodzaak van de accountantsopleiding met oriëntatie Accountancy-Finance te evalueren. Aanleiding hiervoor is de geringe belangstelling van instellingen om deze opleiding aan te bieden. Kernvraag van de voorgenomen evaluatie, die in december 2017 is gestart en doorloopt tot april 2018, is of er vanuit de markt en de maatschappij een reële behoefte is aan een opleiding Accountancy-Finance voor toekomstige AA's en RA's.

Om de nieuwe, hogere urennormen voor de praktijkopleidingen te faciliteren, heeft de commissie ingestemd met de mogelijkheid om een deel van de praktijkopleiding door middel van simulatieopdrachten in te vullen. Zo ontstaat een balans tussen enerzijds de (nieuwe) opleidingseisen en anderzijds de mogelijkheden die de praktijkomgeving van MKB-kantoren geeft. Het uitgangspunt daarbij is dat een zekere basis aan daadwerkelijke praktijkervaring onontkoombaar is. De commissie vindt uitsluitend ervaring opdoen via simulatie niet uitlegbaar en derhalve ook niet aanvaardbaar. De Raad voor de Praktijkopleidingen (hierna RPO) van de NBA is verantwoordelijk voor het (laten) ontwikkelen en verzorgen van de (nieuwe) simulatieopdrachten. CEA zal, vanuit haar toezichthoudende rol, erop toezien dat de eindtermen adequaat worden geborgd.

2.3 Aanwijzen theoretische opleidingen en toezicht op de eindtermen

2.3.1 Herijking toezichtkader

In 2016 heeft CEA haar toezichtstrategie vernieuwd en het regelgevend kader hierop aangepast. Binnen de nieuwe toezichtstrategie worden post-initiële accountantsopleidingen voortaan in beginsel voor onbepaalde tijd door de CEA aangewezen aangevuld met doorlopend, risicogericht toezicht, waarbij de intensiteit van het toezicht per opleiding kan verschillen.

In 2017 heeft CEA haar nieuwe toezichtstrategie voor het eerst toegepast bij de (her)aanwijzing van de RA-opleidingen en bij het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen. Uitgangspunt van de nieuwe toezichtstrategie is gefundeerd vertrouwen. Dit uit zich bij de theoretische opleidingen in een aanwijzing voor onbepaalde duur met risicogericht doorlopend toezicht. Uit de evaluatie eind 2017 is gebleken dat zowel de commissie als de RA-opleidingen positief oordelen over de toepassing van de nieuwe toezichtstrategie. De nieuwe toezichtstrategie resulteerde bij het aanwijzingstraject van de RA-opleidingen in 2017 in effectieve gesprekken en in een verminderde lastendruk bij zowel CEA als de opleidingen. Vanaf 2018 start voor de RA-opleidingen het risicogericht doorlopend toezicht nieuwe stijl. De AA-opleidingen doorlopen in 2018 het aanwijzingstraject op basis van de nieuwe toezichtstrategie.

2.3.2 Ontwikkelingen accreditatie initiële accountancyopleidingen

In het verleden hebben de NVAO en CEA afspraken gemaakt over het toezicht op de hbo-bachelor accountantsopleidingen. In het licht van de veranderingen in het beoordelingskader van de NVAO, de nieuwe eindtermen van CEA en de nieuwe toezichtstrategie van CEA zijn deze afspraken uit 2011 opnieuw bekeken.

De nieuwe kaders van beide organisaties zijn gebaseerd op vertrouwen en expliciet gericht op verdere ontwikkeling en verbetering van opleidingen. Het NVAO beoordelingskader vergroot het eigenaarschap van opleidingen bij de inrichting van het beoordelingsproces. Opleidingen krijgen de ruimte om hun eigenheid tot uitdrukking te brengen. Verwante opleidingen worden beoordeeld in visitatiegroepen, om consistente oordeelsvorming te borgen.

Bij de accreditatiebeoordeling van de initiële accountantsopleidingen uit hoofde van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek worden de eisen die voortvloeien uit de accountantswetten expliciet meegenomen. Het beoordelingspanel stelt gemotiveerd vast of de opleiding voldoet aan alle eindtermen, voor zover deze in het te accrediteren opleidingsonderdeel (i.c. de hbo-bacheloropleiding) aan bod dienen te komen. Om de beoordeling mogelijk te maken, dient het panel ten minste twee experts ('domeindeskundigen') op het gebied van accountancy(-opleidingen) te bevatten. De opleidingen kunnen deze domeindeskundigen voortaan zelf selecteren in plaats van een keuze te maken uit een door CEA beschikbaar gestelde lijst met experts. De NVAO bekijkt, voorafgaand aan de beoordeling, of de panelsamenstelling voldoet aan de geldende eisen met betrekking tot deskundigheid en onafhankelijkheid. Daarbij worden voor de domeindeskundigen aanvullende criteria vanuit CEA meegenomen. In het beoordelingsrapport beschrijft het panel zowel de oordelen op de NVAO standaarden als de mate waarin het programma en de toetsing aantoonbaar aansluiten op de eindtermen van de CEA. CEA neemt kennis van de uitkomsten van de accreditatie van de bacheloropleiding, waarbij specifiek de overeenstemming van het programma met de eindtermen is vastgesteld. Accreditatie door de NVAO en aanwijzing door de CEA worden in separate besluiten vastgelegd.

2.3.3. Aanwijzen en toezicht eindtermen AA-opleidingen

In het eerste kwartaal van 2017 heeft CEA in het kader van de verlenging van de aanwijzing in 2016 en naar aanleiding van de quickscan 2016 beleidsgesprekken gevoerd met een tweetal opleidingen. Verder heeft CEA bij twee andere opleidingen als follow up aanvullende informatie opgevraagd naar aanleiding van de verlenging van de aanwijzing in 2016.

De aanwijzing van een aantal AA-opleidingen is dit jaar beëindigd:

- de Leidse Onderwijsinstellingen (LOI) per 31 december 2017, omdat de opleiding in het studiejaar 2016/17 is afgebouwd en beëindigd;
- de AA-opleiding op de locatie Curaçao van Markus Verbeek Praehap (MVP) per 30 juni 2016, omdat de opleiding niet werd voortgezet;
- de AA-opleiding van de Hogeschool Rotterdam per 20 september 2017, omdat de opleiding is beëindigd.

Voorts heeft ook Zuyd Hogeschool aangegeven de AA-opleiding in het studiejaar 2016/17 af te bouwen. De aanwijzing van Zuyd Hogeschool loopt in verband met de afbouw van de opleiding nog tot eind 2018.

In de bestaande samenwerkingsverbanden voor de ontwikkeling van curricula en examens binnen het hbo zijn de nodige veranderingen opgetreden. Door veranderende eisen van CEA met betrekking tot de toetsing van de eindtermen, mutaties in de samenwerkingsverbanden en een verschil in tempo qua invoering van de nieuwe eindtermen, zijn ook nieuwe samenwerkingen ontstaan. Zo hebben Full Finance en hbo A&A hun samenwerking verder geïntensiveerd op het gebied van het afnemen van examens en schakelprogramma's voor niet-reguliere instroom (hbo BE en hbo SPD). CEA heeft de reikwijdte van de aanwijzingen van Full Finance en hbo A&A uitgebreid met het schakelprogramma hbo BE, hbo SPD en hbo AC.

De (bestaande en nieuwe) samenwerkingen in het hbo dragen volgens CEA bij aan de kwaliteit van de AA-opleidingen als geheel. In het licht van de relatief geringe instroom en daardoor kleinschalige opleidingen, is samenwerking welhaast een voorwaarde voor kwalitatief goede opleidingen. CEA volgt de ontwikkelingen op dit punt in het hbo nauwgezet en blijft verdere samenwerking stimuleren.

Gezien de veranderingen qua samenwerking in het hbo en de implementatie van de nieuwe eindtermen heeft CEA in de tweede helft van 2017 een themaonderzoek 'examenning' onder alle AA-opleidingen uitgevoerd. Het onderzoek zag enerzijds op de mogelijke risico's van de veranderingen qua samenwerking en anderzijds op de borging van de basiskwaliteit van de examenning bij de AA-opleidingen. Uit het thema-onderzoek volgen geen bijzondere bevindingen ter zake van de kwaliteit van de examenning. Wel is er een ander speelveld ontstaan nu de eis van landelijk schriftelijke examens voor de oriëntaties Accountancy-MKB en Accountancy-Finance is losgelaten. CEA signaleert dat opleidingen en samenwerkingsverbanden verschillende toetsvormen toepassen. CEA heeft de risico's en aandachtspunten die hiervan het gevolg zijn, zowel op instellingsniveau als op het niveau van de samenwerkingsverbanden geïdentificeerd. Bij de (her)aanwijzing van de AA-opleidingen in 2018, en daarna bij het doorlopend toezicht, zal CEA nagaan in hoeverre de geconstateerde risico's voldoende worden gemitigeerd/beheerst. De examencommissies van de opleidingen zijn primair verantwoordelijk voor de kwaliteitsborging van de toetsingen. Daarnaast kijkt CEA scherp naar de wijze waarop het vier-ogen principe wordt toegepast bij zowel de ontwikkeling als de correctie van toetsen.

Per 1 september 2017 zijn de generieke vrijstellingsregelingen in het hbo vervallen omdat de looptijd is verstreken. Na overleg met de verantwoordelijke gremia is gebleken dat er geen behoefte is aan nieuwe generieke vrijstellingsregelingen. Opleidingen stemmen onderling zodanig af dat de schakelprogramma's goed aansluiten op de verschillende typen vooropleidingen. Het toezicht op de juiste toelating tot de opleiding is onderdeel van het doorlopend toezicht van CEA op de eindtermen.

Verschillende hbo-opleidingen hebben CEA verzocht deelvrijstellingen voor bepaalde vakspecifieke eindtermen mogelijk te maken. Betreffende opleidingen zullen hiervoor een voorstel maken dat ter goedkeuring aan CEA wordt voorgelegd.

Omdat eind 2018 de aanwijzing van alle AA-opleidingen afloopt, doorlopen deze opleidingen volgend jaar de aanwijzingsprocedure. In het laatste kwartaal van 2017 heeft CEA hiertoe een aankondiging aan betrokken opleidingen verzonden. Medio december is aan alle opleidingen het aanvraagformulier verstuurd met een begeleidende brief waarin is toegelicht hoe het (her)aanwijzingstraject in 2018 zal verlopen.

2.3.4. Aanwijzen en toezicht eindtermen RA-opleidingen

In 2017 heeft CEA alle RA-opleidingen in Nederland opnieuw beoordeeld en een aanwijzing voor onbepaalde duur verstrekt. De commissie heeft vastgesteld dat alle opleidingen voldoen aan de nieuwe eindtermen die sinds 2016 gelden. Deze opleidingen hebben laten zien niet alleen vakinhoudelijk maar ook competentiegericht in te kunnen spelen op de ontwikkelingen binnen de accountancy. Niet alleen de basiskwaliteit van alle RA-opleidingen is voldoende gewaarborgd, maar opleidingen doen in een aantal gevallen ook meer dan de nieuwe eindtermen vragen. De nieuwe eindtermen bieden ook meer mogelijkheden tot differentiatie en profilering. De commissie heeft geconstateerd dat opleidingen op verschillende gebieden ook invulling geven aan die differentiatie en profilering en juicht dat toe. De conclusie van de commissie is dat registeraccountants aan de hoogste opleidingseisen voldoen en zodoende uitstekend geëquipeerd zijn voor de uitoefening van het vak. Dat schept vertrouwen in de toekomst en geeft de Nederlandse accountancy, zeker ook internationaal, aanzien.

Voor alle opleidingen geldt dat de commissie heeft kunnen vaststellen dat de organisatiestructuur, de processen en de middelen om kwaliteit te kunnen blijven garanderen aanwezig zijn. De opleidingen toonden tijdens de aanwijzingsprocedure een proactieve houding in het verstrekken van de juiste informatie. Ze hebben laten zien de implementatie van de nieuwe eindtermen goed te hebben aangepakt en aangetoond hoe zij aan de nieuwe eindtermen voldoen. Zo heeft de commissie ook vast kunnen stellen dat de leiding van de onderzochte onderwijsinstellingen uitstekend op zijn taak berekend is en zich bewust toont van het belang van het waarborgen van de kwaliteit van de opleiding. De opleidingen zijn ieder stabiel bevonden en er is geen reden te twijfelen aan de continuïteit van het onderwijs.

Alle opleidingen zijn meer aandacht gaan besteden aan IT. Enkele opleidingen hebben het zelfs tot speerpunt gemaakt en doen op dit vlak meer dan vereist. Ook heeft de commissie vastgesteld dat de ongewenste concurrentie op nominale studieduur tussen de verschillende RA-opleidingen is beëindigd. Enkele opleidingen hebben het curriculum verzaamd en de nominale studieduur verlengd of overwogen te verlengen. Hierdoor verbeteren het studierendement en de mogelijkheden voor integratie tussen theorie- en praktijkopleiding. De commissie juicht het toe dat de onderwijsinstellingen kritischer zijn geworden in de vormgeving van hun opleiding.

De commissie heeft ook vast kunnen stellen dat de kwaliteit en de kwantiteit van het docentenkorps momenteel is geborgd. Gezien de vergrijzing is het wel noodzaak dat de opleidingen (blijven) investeren in het aantrekken van nieuwe hoogleraren, docenten en correctoren om de vereiste kwaliteit en ontwikkelingen in het onderwijs te kunnen blijven garanderen. Het gaat daarbij vooral om het binden van docenten met praktijkervaring aan de opleiding, maar ook om het in stand houden van het academische niveau. De commissie acht het noodzakelijk om extra aandacht te geven aan de instroom van promovendi en het handhaven van voldoende hoogleraren die tevens voeling hebben met de praktijk, juist ook bij de postmaster opleidingen.

De commissie heeft gezien dat de opleidingen in de afgelopen jaren al hebben voorgesorteerd op de nieuwe ontwikkelingen in het vak. Om toekomstbestendig te blijven moeten de opleidingen zich blijven ontwikkelen. Vooral op het gebied van IT zal een flinke investering van de opleidingen nodig blijven. Ook afgestudeerde accountants moeten blijven investeren in het bijblijven op de laatste ontwikkelingen van het vak. Het zou daarom goed zijn als de nieuwe eindtermen ook een rol gaan spelen in het nieuwe stelsel van permanente educatie dat door de NBA wordt voorbereid.

Een actueel overzicht van alle aangewezen AA- en RA-opleidingen is te vinden op de [website](#).

2.4 Toetsen van de eindtermen van de praktijkopleidingen

CEA toetst jaarlijks of de praktijkopleidingen (tot AA en RA) voldoen aan de eindtermen. Begin 2017 heeft de commissie het regelgevend kader op basis van de nieuwe strategie vastgesteld. Dit vormde het uitgangspunt bij het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleiding. CEA baseert zich in beginsel op het stelsel van kwaliteitsbeheersing dat de RPO heeft ingericht om ervoor te zorgen dat alle trainees aan de eindtermen voldoen.

Om de voortgang van de P&C-cyclus en overeengekomen afspraken te monitoren heeft CEA met de RPO periodiek overleg op bureau niveau gevoerd. Waar nodig heeft op initiatief van de RPO ook ad hoc afstemming op bureau niveau plaatsgevonden. Dit betrof doorgaans de voortgang van de implementatie van de nieuwe eindtermen. Daarnaast heeft CEA op bestuursniveau tweemaal met de RPO overleg gevoerd. Er bestond dit jaar geen aanleiding voor het uitvoeren van een thema-onderzoek, noch voor het uitvoeren van werkzaamheden op de naleving van de eindtermen door CEA zelf.

Op basis van de inlichtingen die CEA tot ultimo 2017 van de RPO heeft ontvangen is er geen reden om te twijfelen aan de borging van de eindtermen in de praktijkopleidingen AA en RA. Er zijn door de RPO ook geen incidenten dienaangaande gemeld. De uitkomsten van het toezicht door CEA (zie hieronder) zijn eind oktober in een bestuurlijk overleg met de RPO besproken. Hierbij kwamen ook de ontwikkelingen in de praktijkopleiding aan bod. In maart 2018 zal CEA haar definitieve bevindingen van het toezicht over 2017 met de RPO bespreken en vaststellen.

Sinds 1 januari 2017 biedt de NBA de praktijkopleidingen Assurance en Accountancy-MKB volgens de nieuwe eindtermen en het (ver)nieuw(d)e toetsmodel aan. CEA oordeelt positief over de bereikte resultaten tot zover. Voor de nieuwe onderdelen in de praktijkopleiding zijn handreikingen en competentieprofielen opgesteld. Daarnaast zijn de procedures en processen rondom het praktijkexamen AA en RA verduidelijkt, geharmoniseerd en vernieuwd.

Voor de (verdere) implementatie van de nieuwe eindtermen is de RPO een aantal projecten gestart. Dit betreft de overgangsregeling voor trainees die na 1 september 2017 zijn gestart, de praktijkopleiding voor de nieuwe oriëntatie Accountancy-Finance, het geïntegreerd slotexamen en de ontwikkeling van (nieuwe) simulatieopdrachten. CEA heeft de voortgang van deze projecten gevolgd en waar nodig heeft de RPO met CEA zaken nader afgestemd. CEA heeft er bij de RPO op aangedrongen dat relevante stakeholders worden betrokken bij de ontwikkeling respectievelijk tijdig worden geïnformeerd over de voortgang en (verwachte) implementatie van de uitkomsten van deze projecten.

Om de nieuwe, hogere urennormen voor de praktijkopleidingen te faciliteren, wordt de mogelijkheid geboden om een deel van de praktijkopleiding door middel van simulatieopdrachten in te vullen. De RPO is verantwoordelijk voor het (laten) ontwikkelen en verzorgen van de (nieuwe) simulatieopdrachten. De RPO richt zich bij de ontwikkeling en invulling van de opdrachten vooralsnog primair op de oriëntatie Accountancy-MKB. Gezien de nieuwe urennorm voor de praktijkopleiding Assurance heeft CEA de RPO gevraagd daar ook op korte termijn specifieke aandacht aan te geven.

Begin 2017 heeft de RPO het huidige kwaliteitsbeleid geëvalueerd. Dit heeft tot een aantal veranderingen geleid die de borging van de eindtermen ten goede komen. Om het stelsel van kwaliteitsbeheersing aan te passen aan de nieuwe eindtermen en het nieuwe opleidings- en toetsmodel wil de RPO eerst meer ervaring opdoen met de (nieuwe) onderdelen in het opleidings- en toetsmodel. In 2017 heeft de RPO naast de gebruikelijke visitaties van stagebureaus en examens verschillende actoren binnen de praktijkopleiding nader kennis laten maken met de nieuwe onderdelen van de praktijkopleiding, zoals bijvoorbeeld het referaat. De ervaringen worden in 2018 geëvalueerd en de uitkomsten zullen gebruikt worden om het kwaliteitsbeleid verder te versterken.

Voor de verdere integratie van theorie en praktijk is op initiatief van CEA een overleg geweest met alle stakeholders. De RPO heeft vervolgspraken gepland met hbo- en wo-opleidingen om de mogelijkheden voor verdere integratie in de nieuwe praktijkopleiding te bespreken. Afgesproken is om dit overleg jaarlijks te houden om de voortgang van de integratie van theorie- en praktijkopleiding te monitoren.

2.5 Afgeven verklaringen van vakbekwaamheid

CEA heeft in het verslagjaar één verklaring van vakbekwaamheid verstrekt en een tweede aanvraag buiten behandeling geplaatst. In totaal heeft CEA dit jaar zes verzoeken voor een voorlopig oordeel ontvangen. Twee verzoeken zijn positief beoordeeld, één verzoek is buiten behandeling geplaatst en één verzoek is negatief beoordeeld. Ultimo 2017 waren nog twee verzoeken voor een voorlopig oordeel in behandeling. Daarnaast heeft het secretariaat verschillende informatieverzoeken van potentieel geïnteresseerde buitenlandse accountants beantwoord.

De wettelijke bepaling waarin het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid is geregeld (artikel 54, eerste lid, onder a, Wab) is in 2016 gewijzigd in verband met de invoering van de nieuwe EU Auditrichtlijn. Het is voor in het buitenland gekwalificeerde accountants nu ook mogelijk om direct op basis van een verklaring van vakbekwaamheid, zonder inschrijving als AA of RA, als externe accountant in het register van de AFM te worden ingeschreven. CEA heeft haar beleidsregels en informatievoorziening met betrekking tot het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid aangepast aan de nieuwe bepaling.

De NBA en CEA hebben de minister van Financiën eind 2016 verzocht de bevoegdheid tot het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid over te dragen van CEA naar het bestuur van de NBA. Deze taak sluit beter aan bij de rol en de overige taken van de NBA. De afgifte van verklaringen van vakbekwaamheid is nauw verbonden met de toelating van nieuwe accountants tot de NBA en sluit daarmee goed aan op de reeds bestaande taken van de NBA. De huidige regeling is voor kandidaten voorts niet praktisch, omdat zij te maken hebben met twee instanties die elk verantwoordelijk zijn voor een deel van de procedure. Daarnaast is door het ad hoc karakter van aanvragen en de kleinschaligheid van CEA het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid moeilijker in te passen in het werkproces van CEA. Voor CEA geldt dat de primaire taken juist zijn gericht op (het toezicht op) de kwaliteit van de (beroeps)opleiding. Het is (derhalve) logischer als de rol van CEA zich beperkt tot een meer algemeen toezichthoudende, waarbij zij nagaat of bij de beoordeling van de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's en in de examens de Nederlandse eindtermen van de betreffende vakgebieden in voldoende mate zijn geborgd.

De minister heeft een wetswijziging geïnitieerd die voorziet in de overdracht van de bevoegdheid tot het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid van CEA naar de NBA. Gelijktijdig wordt aan CEA de taak en bevoegdheid toegekend om hierop toezicht te houden. De verwachting is dat de overdracht van deze taak per 1 juli 2019 in zal gaan.

3. Vooruitblik en begroting 2018

De aanwijzingen van alle AA-opleidingen in Nederland lopen eind 2018 af. CEA zal, op basis van de nieuwe beleidsregels en conform de nieuwe toezichtstrategie, de opleidingen in 2018 opnieuw beoordelen. Afhankelijk van de bevindingen zal CEA besluiten of de AA-opleidingen in aanmerking komen voor een nieuwe aanwijzing voor onbepaalde duur en in welke risicocategorie van toezicht de opleidingen komen te vallen. Het risicogericht, doorlopend toezicht op de reeds aangewezen RA-opleidingen omvat in 2018 vooral het signaleren van relevante ontwikkelingen en, waar nodig, follow up geven aan bevindingen van de aanwijzing in 2017 en incidenten die worden gemeld. Over de focus van de toezichtactiviteiten in 2018 worden opleidingen geïnformeerd via het jaarbericht 2018, dat begin 2018 wordt gepubliceerd.

In 2018 zal CEA een redactieraad formeren die de commissie zal gaan adviseren over aanpassing van de eindtermen. Het eerste advies daartoe zal begin 2019 aan de commissie worden uitgebracht.

Zoals gebruikelijk ronds CEA begin 2018 het toezicht op de eindtermen van de praktijkopleidingen van het afgelopen jaar af. Dan start ook weer het reguliere toezicht op de eindtermen van de praktijkopleiding 2018. Behalve de ontwikkelingen in het kwaliteitsbeleid voor de nieuwe praktijkopleiding, de implementatie van de nieuwe eindtermen, volgt en beoordeelt CEA in 2018 ook de ontwikkeling en implementatie van de nieuwe simulatieopdrachten en het nieuwe geïntegreerde slotexamen.

Mede afhankelijk van de uitkomst van de eind 2017 in gang gezette evaluatie van de opleiding met oriëntatie Accountancy-Finance zal CEA in 2018 ook eventuele aanvragen voor een aanwijzing behandelen en de implementatie van de betreffende praktijkopleiding beoordelen.

Verder staan er in 2018 een aantal specifieke projecten in de planning. Dat betreft in ieder geval het uitwerken van het doorlopend, risicogericht toezicht op basis van de nieuwe toezichtstrategie. Voorts moet de Algemene Verordening op de Gegevensbescherming voor 25 mei 2018 worden geïmplementeerd. Verder monitort CEA wijzigingen in (nationale) wet- en regelgeving die van invloed zijn op de werkzaamheden van CEA, zoals de aanpassingen in de Algemene wet bestuursrecht en de (implementatie) van de nieuwe Wet open overheid.

Begroting 2018

De begroting 2018 van de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding is vastgesteld in de vergadering van 29 maart 2017. De minister van Financiën heeft op 2 oktober 2017 ingestemd met de begroting 2018. De begroting 2019 wordt na vaststelling van dit jaarverslag opgesteld en ter instemming bij de minister van Financiën ingediend.

	Begroting 2018
Baten	
<i>Doorbelasting aan NBA</i>	870.000
<i>Rentebaten</i>	0
Totaal baten	870.000
Lasten	
<i>Bureaunkosten</i>	620.000
<i>Commissiekosten</i>	
Vergoeding commissieleden	90.500
Reis- en verblijfkosten	7.500
Training en ontwikkeling	7.000
<i>Totaal commissiekosten</i>	<i>105.000</i>
<i>Overige lasten</i>	
Vergoeding subcommissies	25.000
Vergaderkosten	5.000
Advieskosten	75.000
Implementatie Digitaal 2017	25.000
Overige kosten	15.000
<i>Totaal overige lasten</i>	<i>145.000</i>
Totaal lasten	870.000
Saldo baten minus lasten	0

Amsterdam, 14 februari 2018

drs. H.W. te Beest
Voorzitter

mevrouw drs. E. van Caspel RA
Vice-voorzitter

H.D. Rijkse AA
Lid

M. van Giessen AA
Lid

prof. dr. E.H.J. Vaassen RA
Lid

mevrouw A.M. Janssen AA MFSME
Lid

prof. dr. R.G.A. Vergoossen RA
Lid

4. Jaarrekening 2017

Balans

	2017 €	2016 €		2017 €	2016 €
Activa			Passiva		
Vorderingen	92	277	1 Voorzieningen	-	25.000
Bank	347.459	75.514	2 Kortlopende schulden	347.551	50.791
	<u>347.551</u>	<u>75.791</u>		<u>347.551</u>	<u>75.791</u>
	<u><u>347.551</u></u>	<u><u>75.791</u></u>		<u><u>347.551</u></u>	<u><u>75.791</u></u>

Staat van baten en lasten

	1-1-2017 t/m 31-12-2017 €	Begroting 2017 €	1-1-2016 t/m 31-12-2016 €	
Baten				
Bijdrage beroepsorganisatie	768.782	876.000	778.710	5
Financiële baten	92	0	277	6
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	
Totaal baten	768.874	876.000	778.987	
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	
Lasten				
Bureaunkosten	595.498	601.500	566.894	7
Commissiekosten	98.546	97.000	84.912	8
Overige lasten	74.830	177.500	127.181	9
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	
Totaal lasten	768.874	876.000	778.987	
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	
Saldo van baten en lasten	0	0	0	
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	

TOELICHTING

Algemeen

De Commissie Eindtermen Accountantsopleiding is een bij wet ingesteld zelfstandig bestuursorgaan zonder rechtspersoonlijkheid. De commissie is ingesteld per 1 oktober 2006. De taken van de commissie zijn met ingang van 1 januari 2013 geregeld in de Wet op het accountantsberoep en omvatten:

- het vaststellen van de eindtermen voor de accountantsopleidingen in Nederland;
- het aanwijzen van de opleidingen die het theoretisch deel van de accountantsopleiding geheel of gedeeltelijk verzorgen, voor zover deze opleidingen niet zijn geaccrediteerd overeenkomstig de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek;
- het toetsen van de praktijkopleiding aan de mate waarin wordt voldaan aan de eindtermen;
- het afgeven van verklaringen van vakbekwaamheid.

Het boekjaar 2017 loopt van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017. Als vergelijkende cijfers zijn de gegevens van het boekjaar 2016 opgenomen.

De minister van Financiën heeft, overeenkomstig artikel 53, lid 2 van de Wab, op 19 december 2016 ingestemd met de begroting 2017 van CEA. In de toelichting per post van de staat van baten en lasten worden de cijfers over 2017 zowel geanalyseerd ten opzichte van de begrote bedragen als de werkelijke bedragen van 2016.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld volgens Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 'Organisaties zonder winststreven'. De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

De in de jaarrekening verantwoorde bureaunkosten betreffen de werkelijke door de NBA doorbelaste kosten voor:

- de medewerkers van het secretariaat (bruto salarissen, sociale lasten, pensioenlasten, reiskosten en kosten van opleidingen) verhoogd met een opslag voor HRM;
- huur, werkplekkosten en kosten salarisadministratie per medewerker;
- andere diensten zoals catering, porti, telefoon, parkeerkosten, beheer website en licenties voor gebruik van een document management systeem en een elektronische vergadertool.

Balans op 31 december

	31-12-2017 €	31-12-2016 €
ACTIVA		
<u>(1) Vorderingen</u>		
Nog te ontvangen rentebaten over boekjaar	92	277
	<hr/>	<hr/>
Totaal vorderingen per 31 december	92	277
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Betreft de rentebaten over het boekjaar van de zakelijke spaarrekening die de commissie bij de ING Bank N.V. aanhoudt.		
<u>(2) Bank</u>		
Betaalrekening	2.459	2.093
Spaarrekening	345.000	73.421
	<hr/>	<hr/>
Totaal banksaldi per 31 december	347.459	75.514
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

De commissie beschikt regelmatig over overtollige liquide middelen, zijnde het verschil tussen de ontvangen voorschotten van de beroepsorganisatie in de bijdrage van de lasten van de commissie en de betaalde lasten. De overtollige liquide middelen worden tijdelijk op een zakelijke spaarrekening gezet. Het saldo per 31 december 2017 betreft enerzijds het verschil tussen de ontvangen voorschotten en de werkelijke lasten over 2017 en anderzijds de vooruitontvangen bijdrage van de beroepsorganisatie voor het eerste kwartaal van 2018. De vooruitontvangen bijdrage voor het eerste kwartaal 2018 verklaart mede waarom het totale saldo van de bank ultimo 2017 hoger is dan ultimo 2016.

PASSIVA

<u>(3) Voorzieningen</u>		
Voorziening procedure	0	25.000
	<hr/>	<hr/>
Totaal voorzieningen per 31 december	0	25.000
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

In 2016 heeft de commissie een voorziening getroffen voor de te verwachten kosten in 2017 voor juridische bijstand in een beroepsprocedure die ultimo 2016 aanhangig was bij het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBb). De hoogte van de voorziening was gebaseerd op de reeds gemaakte kosten ten tijde van het vaststellen van de jaarrekening 2016 en een schatting van de verwachte kosten van de advocaat. De kosten voor de juridische bijstand in betreffende procedure in 2017 bleken hoger dan het bedrag van de voorziening. De extra kosten zijn in 2017 verantwoord onder de post advieskosten.

	31-12-2017 €	31-12-2016 €
Mutatieoverzicht voorziening procedure		
Stand per 1 januari	25.000	-
Toevoeging aan de voorziening	-	25.000
Ottrekking aan de voorziening	25.000	-
	<hr/>	<hr/>
Stand per 31 december	0	25.000
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
<u>(4) Kortlopende schulden</u>		
Verschuldigd aan beroepsorganisatie over het boekjaar	122.104	40.217
Vooruitontvangen bijdrage beroepsorganisatie	217.500	-
Nog te betalen vacatiegelden	3.391	4.530
Nog te betalen bedragen	-	408
Nog te ontvangen facturen	4.556	5.636
	<hr/>	<hr/>
Totaal per 31 december	347.551	50.791
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
Verschuldigd aan beroepsorganisatie over het boekjaar		
Het verloop van de post was als volgt:		
Saldo verschuldigd aan op 1 januari	40.217	116.704
Betaling	(40.217)	(116.704)
Bijdrage in de lasten van het boekjaar	(768.782)	(778.710)
Ontvangen voorschotbijdragen	876.000	814.500
Eindafrekening bureaunkosten	11.252	3.014
Nog te betalen bureaunkosten	3.634	1.413
	<hr/>	<hr/>
Saldo op 31 december	122.104	40.217
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

CEA brengt elk kwartaal, bij wijze van voorschot, de begrote lasten van de CEA in rekening aan de beroepsorganisatie. De afrekening vindt plaats op basis van de werkelijke lasten volgens de vastgestelde jaarrekening. Per 31 december 2017 is € 107.218 (2016 € 35.790) te veel in rekening gebracht aan de beroepsorganisatie.

Per 31 december 2017 is de voorschotbijdrage van de beroepsorganisatie voor het eerste kwartaal van 2018 ad € 217.500 vooruitontvangen. Voorts is het te veel ontvangen bedrag aan voorschotten van de NBA in 2017 flink hoger dan in 2016. De eindafrekening van de bureaunkosten 2017 is eveneens hoger dan in 2016, vanwege een te lage doorbelasting van pensioenkosten. Dit tezamen verklaart het relatieve hoge saldo van de post kortlopende schulden ultimo 2017.

Staat van baten en lasten over 2017

	1-1-2017 t/m 31-12-2017 €	Begroting 2017 €	1-1-2016 t/m 31-12-2016 €
--	------------------------------------	------------------------	------------------------------------

BATEN

(5) Bijdrage beroepsorganisatie

Wettelijk is bepaald dat de lasten van de commissie worden gedragen door de Nederlandse beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

Totaal bijdrage beroepsorganisatie	768.782	876.000	778.710
------------------------------------	---------	---------	---------

De bijdrage van de beroepsorganisatie is gelijk aan de totale lasten van de commissie over het boekjaar minus de ontvangen rente. De bijdrage is 10k lager dan in 2016, maar blijft 110k beneden de begroting. Dit komt vooral doordat verwachte kosten voor juridische procedures zijn uitgebleven.

(6) Financiële baten

Rentebaten	92	0	277
------------	----	---	-----

Dit betreft de rentebaten van de zakelijke spaarrekening zoals die bij de ING Bank N.V. wordt aangehouden. Vanwege de aanhoudend lage rentestand zijn geen rentebaten begroot. De rentebaten zijn lager dan in 2016 vanwege een lager gemiddeld rentepercentage. Het rentepercentage ultimo 2017 is vrijwel nihil.

(7) Bureaukosten

Doorberekende bureaukosten NBA	595.498	601.500	566.894
--------------------------------	---------	---------	---------

Betreft de met de NBA verrekenende personeelskosten van de secretaris, drie beleidsmedewerkers en een stafmedewerker. Voorts zijn hierin de kosten van huur, werkplekken, opleidingen, HRM en overige diensten opgenomen, die worden doorberekend per werkplek respectievelijk op basis van werkelijke kosten. De kosten worden bij wijze van voorschot aan CEA doorberekend, waarbij achteraf, op basis van de werkelijke kosten, een nacalculatie plaatsvindt. De afrekening bureaukosten over 2017 bedraagt € 11.252 (2016: € 3.014).

De bureaukosten blijven iets onder de begrote kosten. De kosten zijn hoger dan vorig jaar door (extra) kosten vanwege uitdiensttreding van een medewerker, waarvoor naast een transitievergoeding ook het saldo vakantiedagen is uitbetaald, en kosten voor vervanging in verband met zwangerschapsverlof.

	1-1-2017 t/m 31-12-2017 €	Begroting 2017 €	1-1-2016 t/m 31-12-2016 €
<u>(8) Commissiekosten</u>			
Vacatiegelden commissieleden	89.402	85.000	78.062
Reis- en verblijfkosten	9.144	12.000	6.850
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal	98.546	97.000	84.912
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Betreft vacatiegeldvergoeding en reis- en onkostenvergoedingen van de commissieleden voor de vergaderingen en andere bijeenkomsten van de CEA.

De commissiekosten liggen iets boven de begroting. De stijging van de vacatiegelden ten opzichte van 2016 wordt met name verklaard door de activiteiten voor het aanwijzen van de RA-opleidingen in 2017. In 2016 heeft de commissie haar toezichtactiviteiten, in verband met de ontwikkeling van haar nieuwe toezichtstrategie, beperkt gehouden. De reis- en verblijfkosten blijven circa € 3.000 beneden het begrote bedrag, omdat een gepland bezoek aan de aangewezen accountantsopleidingen op Curaçao is uitgesteld naar 2018.

(9) Overige lasten

Advieskosten	40.433	100.000	108.036
Vergoeding subcommissies	-	20.000	408
Vergaderkosten	363	5.000	3.971
Documentmanagement systeem	-	-	5.175
Implementatie Digitaal 2017	25.389	40.000	-
Diverse kosten	8.645	12.500	9.591
	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Totaal	74.830	177.500	127.181
	<hr/>	<hr/>	<hr/>

De overige lasten blijven ruim 100k beneden de begroting, vooral doordat een aantal overige lasten, zoals advieskosten, vergoeding subcommissies en implementatie Digitaal 2017, lager zijn dan voorzien. De overige lasten zijn ook ruim 50k lager dan in 2016 vanwege fors lagere juridische advieskosten.

In 2016 heeft de commissie zowel een bezwaar- als een beroepsprocedure gevoerd, waarbij zij zich juridisch heeft laten bijstaan door een advocaat. De beroepsprocedure is in mei 2017 geëindigd met een uitspraak in eerste en laatste instantie. Een tweede beroepsprocedure, die begin 2017 aanhangig was gemaakt, is door appellante uiteindelijk ingetrokken. Betrokken partij heeft na de uitspraak van de bestuursrechter ook geen andere procedures gestart. Voorzichtigheidshalve was in de begroting van 2017 rekening gehouden met vervolgpcedures waarvoor juridische bijstand voorzien was. Hoewel ultimo 2016 een voorziening was getroffen voor de aanhangige juridische procedure, bleken de werkelijke kosten voor juridische bijstand toch hoger. Naast kosten voor rechtsbijstand zijn ook kosten voor juridisch advies gemaakt in verband met wijziging van regelgeving en de beoordeling van de concept dienstverlenings-overeenkomst tussen het ministerie van Financiën en de NBA.

De commissie heeft in 2017 geen kosten gemaakt voor subcommissies. Daar waar een beroep is gedaan op leden van de subcommissie voor de beoordeling van aanvragen voor een verklaring van vakbekwaamheid hebben zij geen declaratie ingediend. Voorts zijn geen externen ingeschakeld bij de aanwijzing van de RA-opleidingen, waar dit wel was begroot. Alle noodzakelijke werkzaamheden zijn door de commissieleden en bureaumedewerkers uitgevoerd.

De kosten voor het in 2016 ingevoerde documentmanagementsysteem zijn niet (meer) afzonderlijk verantwoord, maar opgenomen onder de bureaunkosten. Dit systeem wordt namelijk beschikbaar gesteld door de NBA en de kosten worden door de NBA aan CEA doorbelast.

De kosten van implementatie Digitaal 2017 betreffen in 2017 voornamelijk de kosten van de nieuwe website van CEA. Vanwege de overgang van de NBA naar een nieuw content managementsysteem en een nieuwe hostingpartij, was het noodzakelijk om een nieuwe website voor CEA te laten ontwikkelen. Bij de ontwikkeling van de nieuwe website zijn de eisen die voor digitale dienstverlening aan overheidsorganisaties worden gesteld (en die voortvloeien uit het programma Digitaal 2017) meegenomen. De kosten blijven beneden de begroting, omdat de eisen vanuit Digitaal 2017 naar beneden zijn bijgesteld respectievelijk getemporiseerd.

WNT-verantwoording 2017 Commissie Eindtermen Accountantsopleiding

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de Commissie Eindtermen Accountantsopleiding (CEA). Het voor CEA toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000, zijnde het algemeen bezoldigingsmaximum.

De WNT stelt in artikel 1.1 onder b sub 1 dat de wet van toepassing is op de leden van een zelfstandig bestuursorgaan zonder rechtspersoonlijkheid en de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en degene of degenen die zijn belast met de dagelijkse leiding van dat orgaan. Als gevolg hiervan is hieronder van alle commissieleden en de secretaris opgave gedaan van de WNT-gegevens.

De commissieleden hebben geen dienstverband. Bij de start van commissie heeft de minister van Financiën een vacatiegeldvergoeding per vergadering/activiteit vastgesteld. Voor reguliere commissievergaderingen is toen besloten dat de commissieleden per vergadering tevens één dagdeelvergoeding voor voorbereiding ontvangen. De omvang van het dienstverband van de commissieleden is berekend op basis van de werkelijk gedeclareerde dagdelen van de commissieleden afgezet tegen een gebruikelijke omvang van het dienstverband bij de overheid van 36 uur per week. Voor deze berekening van het maximaal aantal te besteden uren is uitgegaan van het gebruikelijke aantal productieve uren bij 36-urig dienstverband in de (semi)publieke sector van gemiddeld 1.364 uur. Hierbij wordt nog opgemerkt dat de werkelijke tijdsbesteding in bepaalde gevallen hoger ligt dan de norm (4 uur) van een dagdeel.

De secretaris is eveneens niet in dienst bij de CEA maar wordt vanuit de NBA gedetacheerd. De NBA berekent de werkelijke personeelskosten door aan CEA, zodat in de verantwoording hieronder ook de werkelijke personeelskosten volgens de (salaris)administratie van de NBA zijn opgenomen.

Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang en (voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging topfunctionarissen

Bedragen x € 1	Vredevoogd	Te Beest¹	Van Caspel	Van Giessen²
Functiegegevens	Voorzitter	Voorzitter	Vicevoorzitter	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 1/5	1/5 - 31/12	1/1 - 31/12	1/10 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	0,08	0,18	0,1	0,02
Gewezen topfunctionaris (Fictieve) dienstbetrekking	Nee	Nee	Nee	Nee
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	12.096	26.278	8.548	2.502
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	<i>12.096</i>	<i>26.278</i>	<i>8.548</i>	<i>2.502</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	14.480	32.580	18.100	3.620
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	12.096	26.278	8.548	2.502
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	N.v.t.	1/1 - 31/12	N.v.t.
Deeltijdfactor in fte	0,22	N.v.t.	0,07	N.v.t.
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	33.374	N.v.t.	5.771	N.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	-	N.v.t.	-	N.v.t.
Totaal bezoldiging 2016	33.374	N.v.t.	5.771	N.v.t.

¹ Voor Te Beest geldt in 2017, omdat hij in dat jaar voor het eerst benoemd is, een ander, hoger bezoldigingsmaximum. Besloten is het algemeen bezoldigingsmaximum toe te passen, net als bij de andere commissieleden.

² Voor Van Giessen geldt in 2017, omdat hij in dat jaar voor het eerst is benoemd, een ander, hoger bezoldigingsmaximum. Omdat de dagdeelvergoeding voor alle commissieleden gelijk is, is uitgegaan van het (lagere) algemeen bezoldigingsmaximum zoals dat voor de overige commissieleden van toepassing is.

Bedragen x € 1	Janssen	Koestering	Rijkse	Vaassen
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 1/10	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	0,09	0,05	0,06	0,09
Gewezen topfunctionaris (Fictieve) dienstbetrekking	Nee	Nee	Nee	Nee
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	9.642	5.672	6.856	9.308
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	<i>9.642</i>	<i>5.672</i>	<i>6.856</i>	<i>9.308</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	16.290	9.050	10.860	16.290
-/- onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	9.642	5.672	6.856	9.308
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016				
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/10 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	0,08	0,05	0,08	0,09
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	9.065	5.000	2.102	9.558
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2016	9.065	5.000	2.102	9.558

Bedragen x € 1	Vergoossen	Leerentveld
Functiegegevens	Lid	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1-1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	0,08	0,9538
Gewezen topfunctionaris	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Nee	Nee
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	7.963	119.567
Beloningen betaalbaar op termijn	-	19.797
<i>Subtotaal</i>	<i>7.963</i>	<i>139.364</i>
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	14.480	172.638
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totaal bezoldiging	7.963	139.364
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1-1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,07	0,9036
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding	7.455	103.672
Beloningen betaalbaar op termijn	-	13.057
Totaal bezoldiging 2016	7.455	116.729

CEA kende in 2017 geen toezichthoudende topfunctionarissen.

Er zijn in 2017 geen uitkeringen gedaan wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

OVERIGE GEGEVENS

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Commissie Eindtermen Accountantsopleiding, Amsterdam

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2017

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar geëindigd op 31 december 2017 van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding per 31 december 2017 en van het saldo van baten en lasten over 2017 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven" en de bepalingen van en krachtens de WNT.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten voldoen aan de eisen van financiële rechtmatigheid.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Commissie Eindtermen Accountantsopleiding zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Verantwoording;
- Verslag van werkzaamheden;
- Vooruitblik en begroting 2018;
- Overige gegevens;
- Bijlage 1 Overzicht (nevenfuncties) CEA per 31 december 2017;
- Bijlage 2 Samenstelling subcommissies.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven" is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven" en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De Commissie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van werkzaamheden en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven".

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN DE COMMISSIE VOOR DE JAARREKENING

De Commissie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn voor de Jaarverslaggeving 640 "Organisaties zonder winststreven" en de bepalingen van en krachtens de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). In dit kader is de Commissie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de Commissie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de Commissie afwegen of de organisatie in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de Commissie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de Commissie het voornemen heeft om de organisatie te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De Commissie is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de organisatie.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol WNT, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de Commissie.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de Commissie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de Commissie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de Commissie haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring.

Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.

- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de Commissie onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Amsterdam, 19 februari 2018

MAZARS PAARDEKOOPER HOFFMAN N.V.

w.g. drs. M.G.W. Quaedvlieg RA AA MBA

Bijlagen

Bijlage 1

Overzicht (neven)functies CEA per 31 december 2017

drs. H.W. te Beest, voorzitter (vanaf 1 mei 2017)

- lid Raad van Toezicht en voorzitter Audit Commissie Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek NWO
- lid en tevens vice-voorzitter Raad van Toezicht en voorzitter Audit Commissie Ipse de Bruggen
- adviseur Raad van Toezicht Naturalis Bio Diversity Centre
- lid Raad van Commissarissen TU Delft Enterprises B.V.

Mevrouw drs. E. van Caspel RA, lid en plaatsvervangend voorzitter

- PwC Assurance - National Office Senior Manager

M. van Giessen AA, lid (vanaf 1 oktober 2017)

- IJburg Accountants & Adviseurs B.V., Accountant/Directeur-grootaandeelhouder (d.m.v. persoonlijke holding, te weten Toncob Holding B.V.)
- Stichting Audit Only, Externe accountant/plaats vervangend Compliance Officer/Lid Dagelijks Bestuur
- Voorzitter Raad van Toezicht Basisschool De Werf te Zandijk
- Lid Examencommissie Audit & Assurance HBO
- Hogeschool Markus Verbeek Praehep, docent

Mevrouw A.M. Janssen AA MFSME, lid

- Senior Accountant BDO Accountants & Adviseurs
- Extern beoordelaar praktijkopleiding AA NBA

H.D. Rijkse AA, lid

- Partner/voorzitter bestuur maatschap "Rijkse accountants & adviseurs" (middels BV)
- Directeur Automatiserings Bureau Middelburg BV (onbezoldigd)
- Directeur AROZA BV en dochter ondernemingen (middels BV) (onbezoldigd)
- Directeur Tax Pax Beheer BV (personal Holding)
- Bestuurslid/penningmeester Roosevelt Foundation (Middelburg)
- Bestuurslid vereniging NOVAK
- Bestuurslid stichting NOVAK
- Bestuurslid afdeling Zuid NBA
- Bestuurslid/penningmeester Maatschappij voor Nijverheid en Handel, departement Zeeland
- Lid Nederlands Belgische gespreksgroep NBA
- Lid Raad van Advies HZ University of applied sciences, sector Economie
- Voorzitter Stichting Hendrick Avercamp te Middelburg

prof. dr. E.H.J. Vaassen RA, lid

- Hoogleraar Accountancy Tilburg University, tevens Associate Dean Executive Education en Director of Graduate studies Phd Program for Professionals
- Hoogleraar ICAIS Erasmus Universiteit Rotterdam
- Academic Director KPMG Data Expert Program at the Jheronimus Academy of Data Science
- Adviseur BDO
- Voorzitter MCA (NBA-VRC)
- Lid Raad van Toezicht Ons Middelbaar Onderwijs (OMO)
- Voorzitter Audit Commissie Ons Middelbaar Onderwijs (OMO)
- Lid editorial Board Journal of Information Systems
- Lid editorial Board Global Perspectives on Accounting Education
- Lid editorial Board Journal of Emerging Technologies in Accounting
- Lid editorial Board International Journal of Accounting and Information Management
- Lid editorial Board International Journal of Digital Accounting Research

prof. dr. R.G.A. Vergoossen RA, lid

- Hoogleraar International Financial Accounting Maastricht University
- Hoogleraar Externe Verslaggeving Nyenrode Business Universiteit
- Lid kernredactie Maandblad voor Accountancy en Bedrijfseconomie

Bijlage 2

Samenstelling subcommissies

Beoordelingscommissie i.h.k.v. aanvragen verklaring van vakbekwaamheid:

prof. J.C.A. Gortemaker RA (hoogleraar accountancy EUR)

J. Buchel (Hoofd Educatie & Praktijkopleidingen van de NBA)

drs. J.G.D. Heij AA

prof. dr. J. P. J. Verkruijssse RE RA (hoogleraar Internal Control & Accounting Information Systems TiU)

Mevrouw S. de Reuver (stafmedewerker CEA, secretariële ondersteuning)

Adviescommissie bezwaarschriften:

mr. R.J. Hoekstra (voorzitter)

prof. W.P. Moleveld RA (RA-vertegenwoordiger)

H. Geerlofs AA (AA-vertegenwoordiger)

Mevrouw S. de Reuver (stafmedewerker CEA, secretariële ondersteuning)